

# غزرا حکم و دررا الکلم آمدی (ره)

(به صورت موضوعی)

با شرح و ترجمه فارسی

بِسْمِ

سید هاشم رسولی محلاتی

جلد دوم

شامل بیش از پنج هزار از کلمات تفسار

امیر المومنین علی بن ابی طالب (ع)



چاپ اول تا دهم: ۱۳۰۰۰ نسخه

سرشناسه:	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق.
عنوان قراردادی:	غررالحکم و دررالکلم فارسی - عربی
عنوان و نام پدیدآور:	غررالحکم و دررالکلم آمدی (ره) (به صورت موضوعی) با شرح و ترجمه فارسی / به قلم هاشم رسولی محلاتی.
مشخصات نشر:	تهران   دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۷.
مشخصات ظاهری:	۲ ج.
شابک:	۲۲۵۰۰ ریال (ج. ۱)، چاپ دوم؛ ۳۰۰۰۰ ریال (ج. ۱، چاپ چهارم): 964-430-585-X ۳۳۲۰۰ ریال (ج. ۱، چاپ پنجم): ج. ۱، چاپ یازدهم: 978-964-430-585-6 ۲۲۵۰۰ ریال (ج. ۲، چاپ دوم): ۳۰۰۰۰ ریال (ج. ۲، چاپ چهارم): 964-430-588-4 ۳۳۲۰۰ ریال (ج. ۲، چاپ پنجم): ج. ۲، چاپ یازدهم: 978-964-430-588-7 قیمت دوره: ۱۷۰۰۰۰ ریال
یادداشت:	فارسی - عربی
یادداشت:	ج. ۱ و ۲ (چاپ یازدهم: ۱۳۸۸) (فیبا).
مترجم:	ج. ۱، شامل بیش از پنج هزار از کلمات قصار امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب (ع). --
موضوع:	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- کلمات قصار -- فهرست‌ها.
موضوع:	احادیث شیعه.
موضوع:	احادیث اخلاقی.
شناسه افزوده:	رسول، هاشم، ۱۳۰۸ - مترجم و شارح.
شناسه افزوده:	آمدی، عبدالواحد بن محمد، - ۵۱۰ ق، گردآورنده.
شناسه افزوده:	دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
رده‌بندی کنگره:	۱۳۷۷ ۵/۴۲۱/۵ BPTA
رده‌بندی دیوبند:	۲۹۷/۹۵۱۵
شماره کتابشناسی علی:	۷۷۷-۱۱۶۰ م



دفتر مرکزی: پاسداران، خیابان شهید ناطق نوری، بوستان کتاب، تلفن: ۲۲۸۵۵۱۶۴

عنوان: غررالحکم و دررالکلم آمدی (ره) جلد دوم

ترجمه و تحقیق: سیدهاشم رسولی محلاتی

چاپ یازدهم: ۱۳۸۸

این کتاب در ۱۰۰۰ نسخه در چاپخانه دفتر نشر فرهنگ اسلامی لیتوگرافی، چاپ و صحافی شد.

همه حق چاپ محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۳۰-۵۸۸-۷ شابک دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۴۳۰-۵۸۹-۴

فروشگاهها و مراکز پخش:

فروشگاه فردوسی: میدان امام خمینی، خیابان فردوسی، بن‌بست کوچه هنر، تلفن: ۳۳۱۱۳۲۰۰ - ۳۳۱۱۳۲۸۸

فروشگاه شماره یک: میدان انقلاب، بازارچه کتاب، تلفن: ۶۶۴۶۹۶۸۵

فروشگاه شماره دو: میدان انقلاب، خیابان ۱۶ آذر، تلفن: ۶۶۴۱۸۹۳۵

فروشگاه شماره سه: تجریش، تلفن: ۲۲۷۱۳۲۵۱

فروشگاه شماره چهار: میدان پانزده خرداد، جنب مسجد ارك، تلفن: ۳۳۹۲۷۴۱۲ - ۳۳۹۲۰۳۰۷

فروشگاه شماره پنج: پاسداران، خیابان شهید ناطق نوری، گنجینه کتاب، تلفن: ۲۲۸۵۵۱۲۹

فروشگاه قم: خیابان صفائیه، کوچه ممتاز، کوچه شماره ۱۱، تلفن: ۷۷۳۸۱۵۰ - ۷۸۳۶۵۱۶

فروشگاه مشهد: چهار راه شهداء، پشت باغ نادری، کوچه شهید خوراکیان، مجتمع گنجینه کتاب، تلفن: ۲۲۱۴۸۳۱ - ۲

## فہرست مطالب

صفحہ	تعداد حدیث	عنوان حدیث
<b>حرف «الضاد»</b>		
۱۵	۱۰	باب الضحك (خندیدن)
۱۶	۵	باب الضد (دشمن، مخالف)
۱۶	۳	باب الضرورات (ناچاریہا)
۱۶	۵	باب الضعف (ناتوانی)
۱۷	۹	باب الضلال (گمراہی)
۱۸	۱	باب الضمان (ضامن شدن)
۱۸	۴	باب التضييع (تباه ساختن)
۱۹	۳	باب الضیافة (مہمانی)
<b>حرف «الطاء»</b>		
۲۰	۱	باب الطرب (شادی، مستی)
۲۰	۲	باب الاطعام
۲۰	۱	باب الطعنة (زخم زبان زدن)
۲۰	۳۹	باب الطلب (خواستن)
۲۴	۸۳	باب الطمع
۳۱	۱۳۱	باب الطاعة
۴۶	۱	باب الطاقة (توانایی)
۴۶	۱	باب الطيش (سبکی)
<b>حرف «الظاء»</b>		
۴۶	۴	باب الظفر (پیروزی)

صفحہ	تعداد حدیث	عنوان حدیث
۴۷	۱۶۵	باب الظلم والجور (ستم)
۶۳	۱۱	باب الظن (گمان)
۶۴	۱۷	باب حسن الظن (خوش گمانی)
۶۶	۲۱	باب سوء الظن (بدگمانی)
۶۸	۳	باب الاستظهار (پشتگرمی و کمک گیری)
۶۹	۱	باب حسن الظاهر
<b>حرف «العين»</b>		
۶۹	۱۲	باب العبادة (پرستش)
۷۱	۵۲	باب الاعتبار (پند گرفتن)
۷۶	۹	باب العتاب (تندی، سرزنش)
۷۸	۲	باب العتق (بندہ آزاد کردن)
۷۸	۳۹	باب العجب (خودبینی)
۸۲	۲۰	باب العجز (ناتوانی کردن)
۸۴	۴۲	باب العجلة (شتاب، شتابزدگی)
۸۸	۸۲	باب العدل (دادگری)
۹۶	۳۹	باب العداوة (دشمنی)
۱۰۱	۲۹	باب الاعتذار (پوزش خواهی)
۱۰۴	۱۷	باب العرض (آبرو)
۱۰۵	۳	باب التعريف (گوشه و کنایه زدن)
۱۰۶	۳۲	باب المعرفة (شناخت)
۱۰۹	۶۹	باب المعروف (نیکی و احسان)
۱۱۷	۱	باب الأعراف
۱۱۷	۱۰	باب العشرة و المعاشرة (آمیزش)
۱۱۸	۳	باب العزّ (ارجمندی)
۱۱۸	۲۱	باب العزلة (گوشه گیری)
۱۲۰	۹	باب العزم (آهنگ، تصمیم)
۱۲۱	۱	باب التعصّب (جانبداری)
۱۲۱	۷	باب العصمة (نگهداری)
۱۲۲	۴۲	باب العطاء (بخشش)

صفحة	تعداد حدیث	عنوان حدیث
۱۲۷	۳۶	باب العفة (پاکدامنی)
۱۳۰	۴۶	باب العفو (گذشت)
۱۳۵	۱۰	باب العاقبة (تندرستی)
۱۳۶	۱۹	باب العاقبة (سرانجام، پایان)
۱۳۸	۶	باب العقوبة (کیفر)
۱۳۸	۲۲۲	باب العقل (خرد)
۱۶۰	۲۵۴	باب العلم
۱۸۷	۵۶	باب علی (ع)
۱۹۸	۳۲	باب العمر
۲۰۲	۱	باب التعمق (باریک بینی)
۲۰۲	۱۴۶	باب العمل (کار کردن)
۲۱۸	۲	باب المعاندة (دشمنی)
۲۱۸	۴	باب العنف (درستی کردن با مردم)
۲۱۹	۱۲	باب ما لا یعنی (آنچه به انسان مربوط نیست)
۲۲۰	۱۷	باب العادة (خوی پیوسته)
۲۲۲	۴	باب العورة (آنچه از نمودن و دیدنش شرم آید)
۲۲۲	۶	باب الاستعانة (یاری خواستن)
۲۲۳	۱۶	باب الاعانة والتعاون
۲۲۵	۲	باب العار (نتگ، رسوایی)
۲۲۵	۱۹	باب العهد (پیمان)
۲۲۷	۵۱	باب العيب (عیب جویی، عیب بینی)
۲۳۴	۲	باب التعمیر (سرزنش کردن)
۲۳۴	۴	باب العیش (زندگی)
<b>حرف «الغین»</b>		
۲۳۵	۲	باب الغباوة (کودنی)
۲۳۵	۱۸	باب الغدر (بی وفایی، پیمان شکنی)
۲۳۷	۳۲	باب الغرور (فرب)
۲۴۱	۱۶	باب الغش (ناخالصی، گول زدن)
۲۴۲	۱	باب الغصب

صفحه	تعداد حدیث	عنوان حدیث
۲۴۳	۶۵	باب الغضب (خشم)
۲۵۰	۱۲	باب غص الطرف (چشم پوشی)
۲۵۱	۲۱	باب الغفران والاستغفار
۲۵۳	۳۳	باب الغفلة (بی خبری)
۲۵۶	۵	باب التغافل (خود را به بی خبری زدن)
۲۵۷	۲	باب الغلبة (پیروزی)
۲۵۷	۱	باب الغلط
۲۵۷	۵	باب الغل (کینه توزی)
۲۵۸	۱	باب الغلو (از حد گذشتن)
۲۵۸	۹	باب النعم (اندوه)
۲۵۸	۲۹	باب الغنى (توانگری)
۲۶۲	۵	باب الاغاثة (به فریاد رسیدن)
۲۶۲	۵	باب الغي (گمراهی)
۲۶۳	۲۱	باب الغيبة (بدگویی پشت سر)
۲۶۴	۱	باب الغائب (دور از نظر)
۲۶۴	۱	باب التغيير (دگرگون شدن)
۲۶۵	۸	باب الغيرة (رشک بردن، ناموس پرستی)
<b>حرف «الفاء»</b>		
۲۶۶	۱	باب التفأل (فال زدن)
۲۶۶	۱۱	باب الفتنة (آزمایش، محنت، آشوب)
۲۶۸	۴	باب الفتوة (جوانمردی)
۲۶۸	۱۳	باب الفجور (گناه کاری، زنا کاری)
۲۶۹	۸	باب الفحش (دشنام)
۲۷۰	۱۰	باب الفخر (به خود بالیدن)
۲۷۱	۴	باب الفرار (گریز از جنگ یا دشمن)
۲۷۲	۸	باب الفرج (گمشایش)
۲۷۳	۲	باب الفرح (شادی)
۲۷۳	۲۸	باب الفرصة
۲۷۶	۱	باب الفرض (واجب، لازم)

صفحه	تعداد حدیث	عنوان حدیث
۲۷۸	۱	باب الفراغ (آسودگی، بیکاری)
۲۷۸	۵	باب الفرقة (جدایی)
۲۷۸	۱۸	باب الافضال والتفضل (بخشایش، دهش)
۲۸۰	۷	باب الفضول (زیادیهها)
۲۸۱	۱۹	باب الفضائل
۲۸۳	۵	باب الفطنة (زیرکی)
۲۸۳	۱۶	باب الافعال (کارها و کردارها)
۲۸۵	۴۴	باب الفقر (نیازمندی، نداری)
۲۹۰	۴	باب الفقه (فهم)
۲۹۱	۸۲	باب الفكر (اندیشه)
۲۹۸	۳	باب الفلاح (رستگاری)
۲۹۹	۱۱	باب الفوت
۳۰۰	۱	باب التفویض (واگذاردن)
۳۰۰	۹	باب الفوق (برتر)
۳۰۱	۸	باب الفهم (دریافتن)
<b>حرف «القاف»</b>		
۳۰۲	۱	باب القبح (زشتی)
۳۰۲	۲	باب القبور (گورها)
۳۰۳	۱۰	باب الاقبال
۳۰۴	۴	باب الاقتحام (افتادن در کاری بدون اندیشه)
۳۰۴	۱	باب القتل فی سبیل الله
۳۰۴	۱۳	باب القدر و عرفانه (اندازه خویش شناختن)
۳۰۶	۶	باب القدرة (توانایی)
۳۰۶	۲۸	باب القدر والقضا (سرنوشت)
۳۰۹	۳۳	باب القرآن
۳۱۴	۸	باب الاقرار (اعتراف)
۳۱۵	۲	باب القرض (وام)
۳۱۵	۳	باب القساوة (سنگدلی)
۳۱۵	۲۴	باب القصد (میانروی)

صفحہ	تعداد حدیث	عنوان حدیث
۳۱۸	۸	باب التقصیر (کوٹاہی کردن)
۳۱۹	۶	باب القضاء (داوری و قضاوت)
۳۱۹	۱	باب التقاطع (بریدن از یکدیگر)
۳۱۹	۱	باب الاقتفاء (پیروی کردن)
۳۲۰	۳۴	باب القلب (دل)
۳۲۴	۱۰۵	باب القناعة
۳۳۳	۲۲۳	باب القول (سخن، گفتار)
۳۵۷	۱۰	باب الاستقامة (پایداری)
<b>حرف «الکاف»</b>		
۳۵۸	۵۵	باب الکبر (خود بزرگ بینی)
۳۶۳	۵	باب الکتاب
۳۶۴	۷	باب الکتابۃ (نامه نگاری)
۳۶۵	۱	باب الکتمان
۳۶۵	۱۶	باب الکثیر والقلیل (زیاد و کم)
۳۶۷	۶۲	باب الکذب (دروغ)
۳۷۲	۹۷	باب الکریم والمکارم (جوانمردی و صفات عالی)
۳۸۳	۲	باب المکاره
۳۸۴	۷	باب الکسل (تنبلی، کاهلی)
۳۸۴	۳	باب الکشف (آشکار کردن)
۳۸۵	۱۰	باب الکنظم (فرو خوردن خشم)
۳۸۶	۱۰	باب المکافات (پاداش، جبران)
۳۸۷	۲	باب الاکفاء (همسران، هم ردیفان)
۳۸۷	۳۳	باب الکفر (ناسپاسی، بی دینی)
۳۹۰	۴	باب الکف والکفاف (باز ایستادن، کفایت کردن)
۳۹۱	۶	باب الاکتفاء (بسنده کردن)
۳۹۱	۳	باب الکفایۃ (کار دانی)
۳۹۲	۶	باب التکلف (کار افزون بر حاجت)
۳۹۲	۳	باب الکمال
۳۹۳	۱۲	باب الکیاسۃ (زیرکی)



صفحه	تعداد حدیث	عنوان حدیث
		<b>حرف «اللام»</b>
۳۹۵	۵۵	باب اللؤم (بستی، فرومایگی)
۴۰۱	۲	باب اللباس (جامه، پوشاک)
۴۰۱	۱	باب اللبن (شیر)
۴۰۱	۲۳	باب اللجاج (لجبازی کردن)
۴۰۳	۱۲	باب الالجاج (پافشاری کردن)
۴۰۴	۲۹	باب اللذة (خوشی، کامیابی)
۴۰۷	۳	باب اللعب (بازی)
۴۰۸	۲	باب اللغو (بیهوده کاری)
۴۰۸	۱	باب اللقاء (دیدار)
۴۰۸	۲	باب التلویح (گوشه و کنایه زدن)
۴۰۸	۹	باب الملامة (سرزنش)
۴۰۹	۱۴	باب اللهو (سرگرمیهای بوج و بیهوده)
۴۱۰	۱۳	باب اللین (نرمخویی)
		<b>حرف «المیم»</b>
۴۱۲	۱۶	باب الامتحان (آزمایش)
۴۱۴	۱	باب المحنة (سختی، آزمایش، بلا)
۴۱۴	۳۰	باب المدح (ستایش)
۴۱۹	۳۶	باب المرؤة (جوانمردی، مردی)
۴۲۳	۱۰	باب المرض (بیماری)
۴۲۴	۱۰	باب المرء (جدال و ستیز)
۴۲۵	۱۶	باب المزاح (شوخی)
۴۲۶	۳	باب الماضي (گذشته)
۴۲۷	۷	باب المطل (تأخیر کردن در پرداخت حق)
۴۲۷	۷	باب المكر (نیرنگ)
۴۲۹	۴	باب الملق (چاپلوسی)
۴۲۹	۱	باب الملك (فرشته)
۴۲۹	۶	باب الملالة (به ستوه آمدن)
۴۳۰	۳۹	باب المنّ (مَنّت گذاری)

صفحه	تعداد حدیث	عنوان حدیث
۴۳۳	۱۳۴	باب الموت (مرگ)
۴۴۹	۹۶	باب المال (ثروت، دارائی)
		<b>حرف «النون»</b>
۴۶۰	۵	باب النجاح (پیروزی)
۴۶۱	۲	باب النجاة (رستگاری)
۴۶۱	۳	باب النجوى و المناجات (رازگویی)
۴۶۱	۱۲	باب الندم (پشیمانی)
۴۶۲	۳	باب الانذار (بیم دادن)
۴۶۳	۱	باب المنزل
۴۶۳	۹	باب النزاهة (پاکیزگی و پرهیزکاری)
۴۶۴	۲۷	باب النساء (زنان)
۴۶۸	۱۱	باب النسیان (فراموشی)
۴۶۹	۴۸	باب النصیحة (خیرخواهی، اندرز)
۴۷۵	۷	باب النصرۃ (یاری)
۴۷۵	۳۹	باب الانصاف
۴۷۹	۱۹	باب النظر (نگاه کردن)
۴۸۲	۱	باب الانظار
۴۸۲	۳۱	باب النعمة
۴۸۶	۱۳۶	باب النفس
۵۰۳	۱۴	باب محاسبية النفس (حسابرسی از خویش)
۵۰۵	۳۷	باب جهاد النفس (جهاد با نفس)
۵۱۰	۳	باب تهذيب النفس
۵۱۰	۲۰	باب الرضا عن النفس (از خودراضی بودن)
۵۱۲	۱۳	باب معرفة النفس (خودشناسی)
۵۱۴	۳	باب النفع (سود)
۵۱۴	۳۰	باب النفاق و المنافق (دورویی، دورو)
۵۱۷	۷	باب الانفاق (خرج و مصرف کردن)
۵۱۸	۳	باب النوافل (مستحبات)
۵۱۹	۱	باب النقص (کاهش)

صفحہ	تعداد حدیث	موضوع حدیث
۵۱۹	۷	باب الانتقام (کینہ توزی)
۵۲۰	۱	باب الانکار
۵۲۰	۵	باب النهی عن المنکر
۵۲۱	۱۲	باب النمیمہ (سخن چینی)
۵۲۲	۱	باب النیابۃ (جانشین)
۵۲۲	۵	باب النوم (خواب، خوابیدن)
۵۲۳	۳۷	باب النیۃ (قصد، آہنگ، عزم)
<b>حرف «الواو»</b>		
۵۲۷	۸	باب الوثوق (اعتماد کردن)
۵۲۸	۱۲	باب الواجبات
۵۳۰	۲	باب الوجدان (یافتن)
۵۳۰	۲	باب الوجاہۃ، والوجہ (حرمت و آبرو)
۵۳۰	۲	باب التوحید (یکتاشناختن خداوند)
۵۳۰	۳	باب الوحشۃ (تنہایی، ترس، رمیدن)
۵۳۱	۷۵	باب الورع (پارسایی)
۵۳۷	۲	باب الوزارة والوزیر
۵۳۷	۱	باب الوسط (میانہ)
۵۳۸	۶	باب المواساة (یاری دادن)
۵۳۸	۱۱	باب المواصلة (پیوند کردن)
۵۴۰	۴۵	باب التواضع (فروتنی)
۵۴۳	۲	باب الوطن
۵۴۴	۱۴	باب الوعد (نوید دادن)
۵۴۵	۳۶	باب الوعظ والموعظة (پند و اندرز)
۵۴۹	۳۰	باب التوفیق (آمادہ شدن اسباب خیر)
۵۵۲	۳۵	باب الوفاء
۵۵۵	۱	باب الوقت والمواقیت
۵۵۵	۱۸	باب الوقار (سنگینی، بردباری، متانت)
۵۵۶	۱	باب التوقف (باز ایستادن)
۵۵۷	۱۱۷	باب التقوی

صفحه	تعداد حدیث	عنوان حدیث
۵۷۱	۶	باب التقیة (تظاهر بر خلاف عقیده)
۵۷۲	۳۶	باب التوکل
۵۷۵	۱۶	باب الوالد والولد (پدر و فرزند)
۵۷۷	۱۳	باب الولاية (حکومت، فرمانروایی)
۵۷۹	۹	باب التواني (سستی کردن، کاهلی)
۵۷۹	۳	باب التهمة
<b>باب «الهاء»</b>		
۵۸۰	۲	باب الهجران (جدایی، دوری)
۵۸۰	۲	باب الهدية (کادو، سوغات)
۵۸۱	۲۱	باب الهداية (راهنمایی)
۵۸۳	۶	باب الهذر (یاوه، سخن بیهوده)
۵۸۳	۱۰	باب الهزل (شوخی)
۵۸۴	۲	باب الهلكة (نابودی)
۵۸۴	۲	باب الأهم والأهم
۵۸۵	۲۹	باب الهمة (قصد، تصمیم)
۵۸۸	۱	باب التهور (بی باکی، دلیری)
۵۸۸	۳	باب الهوان (بستی، خواری)
۵۸۹	۱۲۷	باب الهوى (خواهش)
۶۰۲	۲	باب الهیبة (ترس، پرهیز)
<b>حرف «الیا»</b>		
۶۰۲	۲۹	باب الیاس (نومیدی)
۶۰۵	۶	باب الیتیم
۶۰۶	۱۰	باب الیقظة (بیداری، هشیاری)
۶۰۷	۶۳	باب الیقین
۶۱۳	۵	باب الیمین (سوگند)
۶۱۳	۶	باب الایام (روزگار)
۶۱۴	۳۲	متفرقات